

JACOB VAN MAERLANT EN DE

MIDDELEEUWSE TUINKUNST

Rene De Keyser. (*)

De eerste beschrijving van een tuin in onze gewesten, dateert uit de 13de eeuw en is van de hand van Jacob van Maerlant.

Dr. W. de Swaef deelde reeds in 1982 de tekst mede, waarbij J. van Maerlant een tuin beschrijft in zijn "Istory van Troyen"(1). Deze tekst werd ook opgenoemd door H. Van den Bossche in zijn artikel "Groen op Maat" (2).

De Historie van Troyen speelt zich af in Klein Azië: koningin Ecuba en haar gezelschap gingen na het eetmaal uitrusten en zich vermaken in een tuin die door Jacob van Maerlant beschreven wordt.

Onze dichter kon echter moeilijk een tuin beschrijven uit Klein Azië, want voor zover bekend, is hij daar nooit geweest. Zeer waarschijnlijk heeft hij een tuin beschreven die hij in zijn omgeving had gezien.

E.H. Jozef Noterdaeme was van mening dat J. van Maerlant

---

* Te Damme wil men nog dit jaar een begin maken met de viering van Jakob van Maerlant ter gelegenheid van het feit dat het nu 750 jaar geleden is dat de dichter het levenslicht zag. Men neemt immers aan dat Jakob van Maerlant omstreek 1235 geboren werd. Benevens zijn zeer actieve medewerking, als bevoegd heemkundige, bij het organiseren van meerdere feestelijkheden, wil onze Voorzitter hier in R. de P. ook als tuinbouwkundige, zijn steentje - of is het zijn bloempje - bijdragen met deze bladzijde.

gestudeerd heeft op de kapittelschool van Sint-Donaas in Brugge (3). In de tijd waarin Jacob van Maerlant leefde, bevond zich een tuin bij het huis van de Proost van Sint-Donaas, binnen het beluik van de Burg van Brugge. Die tuin wordt vermeld in de tekst betreffende de verkoop door het kapittel van Sint-Donaas van het huis genaamd "Cruninghe" op 24 maart 1292 (4).

Het kan natuurlijk dat Jacob van Maerlant ergens anders een tuin gezien heeft, die hij als voorbeeld nam voor zijn beschrijving, maar erg veel tuinen zullen er wel nog niet bestaan hebben. Alleen die tuin van de Proost van Sint-Donaas is mij - tot nu toe - uit deze periode bekend; en die tuin heeft Jacob van Maerlant zeker gekend.

We laten hier de tekst betreffende de tuin volgen, volgens de uitgave van N. De Pauw en E. Gailliard. (5)

Die coninghinne Ecuba
 Ende haer dochter Polexina,
 Hectors wijf Andronika,
 Ende haer nichte Eliona,
 Helene ende andren scone vrouwen,
 Die men daer vele mochte scouwen,
 Hadden in die sale gheten.
 Daer dede selc andren vergheten
 Dat hi doen soude en dede.
 Vrouwen ende riddren mede,
 Dier ic u noemen sal een deel,
 Ghinghen hem meyen in een prieel,
 Daer utermaten scone was:
 Niet te lanc en was dat gras,
 Maer te maten daer in stonden
 Alrehande bloemen daer si op vonden
 Den dau noch doe. Tprieel was ront
 Ghemuert; in midden soe stont
 Ene clare fonteine scoene ende goet,
 Een rijckelec boem daer op ghebloet

Soe groet ghewassen, dat hi scade
 Gaf met meneghen groenen blede
 Der fonteinen enden den preele,
 Nalics in den meesten deele;
 Boven in den Top soe saten
 Voghelkine, die utermeten,
 Wel songhen alretieren sanc.

Hier of daar is er wel eens een zeldzame rekonstruktie te vinden van een middeleeuwse Vlaamse tuin. Zou er ook in Damme niet een geschikte plaats kunnen gevonden worden voor een dergelijke rekonstruktie, geïnspireerd op het werk van en ter herinnering aan van Maerlant, die roemvolle inwoner van onze Zwinstad?

* * * *
 *

B i b l i o g r a f i e :

1. W. De Swaef, Histoische tuinen van de Middeleeuwen tot nu, Kataloog van Tentoonstelling te Gent in 1982, onder het moto "Groen van toen".
2. H. Van den Bossche, Groen op Maat, in Monumenten en Landschappen, extranummer 1985.
3. J. Noterdaeme, Jacob van Maerlant, klerk van de heren van Roden te Snellegem, Hand. Soc. Em. LXXXVIII, 1951, aflev. 1 en 2, p. 18.
4. L. Gilliodts van Severen, Coutumes des Pays et Comté de Flandre, Coutumes de la Prévoté de Bruges, Tome II, p. 51, nr. XXVII, Vente de la Maison de Cruninghe en 1292.
5. N. De Pauw en E. Gailliard, dit is die Istory van Troyen naar het middeleeuwse handschrift van Wessel van de Loe, deel IV, Gent, 1980.

